

Instytut Filologii Rosyjskiej i Ukraińskiej UAM

Tytuł naukowy, imię i nazwisko: dr hab. Anna Żebrowska

Opis przedmiotu:

Seminarium dyplomowe (licencjackie* / magisterskie*) z zakresu:

- językoznawstwa*,
- literaturoznawstwa*,
- komparatystyki literacko-kulturowej*,
- przekładoznawstwa*.

* proszę podkreślić

Krótką charakterystyką tematyki / problematyki seminarium dyplomowego:

Tematyka seminarium magisterskiego ma charakter interdyscyplinarny i obejmuje problematykę pogranicza rozumianego jako przestrzeń społeczna, symboliczna, czasem mityczna, na której spotykają się, krzyżują i nakładają na siebie różne kultury, języki, tradycję, obyczaje etc., tworząc tym samym „swoisty układ kulturowy”. Układ ten można odnaleźć nie tylko na pograniczu odrębnych narodowości i kultur, ale także w obrębie tego samego regionu, tej samej miejscowości, rodziny, człowieka. Na pograniczu mamy do czynienia z nieustającym procesem, komunikacją między ludźmi, ale także wartościami, kulturami, językami, tożsamościami oraz pamięcią (zarówno indywidualną jak i grupową), a więc – z konkretną sytuacją, którą zastajemy „tu i teraz” i którą będziemy starali się zauważyć, uchwycić i, posługując się odpowiednimi narzędziami socjolingwistycznymi i antropologicznymi, opisać.

W oparciu o prace wybitnych badaczy pogranicza, wielojęzyczności i wielokulturowości, takich jak Grzegorz Babiński, Ewa Golachowska, Anna Engelking, Andrzej Sadowski, Elżbieta Smułkowa, Justyna Straczuk, Anna Zielińska i wielu innych, będziemy analizować wybrane procesy zachodzące na pograniczu językowym, związku języka i kultury, języka i tożsamości, zagadnienia pamięci indywidualnej i zbiorowej i inne. W miarę możliwości rozważania teoretycznie postaramy się poprzeć własnymi badaniami przeprowadzonymi w konkretnej (wybranej) społeczności.

Przykładowe tematy prac dyplomowych:

- Sytuacja socjolingwistyczna wybranych miejscowości w Polsce.
- Problematyka lokalności i swojskości w świadomości mieszkańców polskiej wsi.
- Pamięć historyczna jednostki a jej tożsamość.
- Tożsamość w narracjach autobiograficznych.
- Tradycje i obrzędy jako element tożsamości na pograniczu.
- Język mniejszości białoruskiej/ ukraińskiej/ rosyjskiej w Polsce a jej tożsamość.
- Tradycyjny system wartości a współczesna identyfikacja narodowa i kulturowa mniejszości białoruskiej/ ukraińskiej/ rosyjskiej w Polsce.
- Specyfika funkcjonowania języka/ języków na pograniczu kultur.
- Język familijny a język ogólnopolski (sfery funkcjonowania języków na konkretnych przykładach).

Wybór konkretnych miejscowości/ terenu badawczego zostanie dokonany po wstępnej analizie wspólnie z Magistrantem.

Przykładowa literatura:

- Babiński G., *Pogranicze polsko-ukraińskie. Etniczność, zróżnicowanie religijne, tożsamość*, Kraków 1997.
- Engelking A., *Kim jest „człowiek pogranicza”? Uwagi o tożsamości z perspektywy badacza i z perspektywy podmiotu – przykład białoruski [w:] Tożsamość – Język – Rodzina. Z badań na pograniczu słowiańsko-bałtyckim*, red. A. Engelking, E. Golachowska, A. Zielińska, Warszawa 2008, s. 247–266.
- Engelking A., Golachowska E., Zielińska A., *Tożsamość, język i pamięć w sytuacji pogranicza. Uwagi wstępne [w:] Tożsamość – Język – Rodzina. Z badań na pograniczu słowiańsko-bałtyckim*, red. A. Engelking, E. Golachowska, A. Zielińska, Warszawa 2008, s. 7–24.
- Golachowska E., *Jak mówić do Pana Boga? Wielojęzyczność katolików na Białorusi na*

przełomie XX i XXI wieku, Warszawa 2012.

- Kłosowska A., *Kultury narodowe u korzeni*, Warszawa 1996.
- Mamzer H., *Tożsamość w podróży. Wielokulturowość a kształtowanie tożsamości jednostki*, Poznań 2003.
- Nowicka E., *Badanie pogranicza. Kilka propozycji metodologicznych [w:] Pogranicze. Studia społeczne*, red. A. Sadowski, t. 8, Białystok 1999, s. 13–22.
- Sadowski A., *Pogranicze polsko-białoruskie. Tożsamość mieszkańców*, Białystok 1995.
- Sadowski A. (red.), *Wschodnie pogranicze w perspektywie socjologicznej*, Białystok 1995.
- Sadowski A., Czerniawska M., *Tożsamość Polaków na pograniczach*, Białystok 1999.
- Smułkowa E., *Białoruś i pogranicza. Studia o języku i społeczeństwie*, Warszawa 2002.
- Straczuk J., *Cmentarz i stół. Pogranicze prawosławno-katolickie w Polsce i na Białorusi*, Wrocław 2006.
- Zielińska A., *Mowa pogranicza. Studium o językach i tożsamościach w regionie lubuskim*, Warszawa 2013.

Forma i zaliczenie przedmiotu:

czynne uczestnictwo studentów w zajęciach, przygotowywanie poszczególnych fragmentów pracy dyplomowej wg harmonogramu określonego na poszczególne semestry.

Metody oceniania:

- **Metody kształtujące:** monitorowanie i ewentualna korekta realizacji zadań wykonywanych przez studentów (redagowanie tekstu pracy, opracowywanie rozdziałów, analiza materiału źródłowego, itd.)
- **Metody podsumowujące:** ocena końcowa polegająca na merytorycznej wartości przygotowanej pracy oraz zaangażowaniu studentów w ich opracowywanie.

Kryteria oceniania wg skali stosowanej w UAM:

- **bardzo dobry (bdb; 5,0):** terminowe wywiązanie się z obowiązku napisania pracy magisterskiej spełniającej wymagania określone przez Wydział Neofilologii UAM, znacznie poszerzającej zakres wiedzy i zachęcającej do dalszych badań oraz znakomita wiedza i umiejętności w zakresie analizy materiału badawczego;
- **dobry plus (+db; 4,5):** terminowe wywiązanie się z obowiązku napisania pracy magisterskiej spełniającej wymagania określone przez Wydział Neofilologii UAM, poszerzającej zakres dotychczasowych badań oraz bardzo dobra wiedza i umiejętności w zakresie analizy materiału badawczego;
- **dobry (db; 4,0):** terminowe wywiązanie się z obowiązku napisania pracy magisterskiej spełniającej wymagania określone przez Wydział Neofilologii UAM oraz dobra wiedza i umiejętności w zakresie analizy materiału badawczego;
- **dostateczny plus (+dst; 3,5):** terminowe wywiązanie się z obowiązku napisania pracy magisterskiej spełniającej wymagania określone przez Wydział Neofilologii UAM, ale ze znacznymi niedociągnięciami, oraz wystarczająca wiedza i umiejętności w zakresie analizy materiału badawczego;
- **dostateczny (dst; 3,0):** terminowe wywiązanie się z obowiązku napisania pracy magisterskiej spełniającej wymagania określone przez Wydział Neofilologii UAM, ale z licznymi błędami, oraz wystarczająca wiedza i umiejętności w zakresie analizy materiału badawczego;
- **niedostateczny (ndst; 2,0):** niewywiązanie się w terminie z obowiązku napisania pracy magisterskiej spełniającej wymagania określone przez Wydział Neofilologii UAM, niewystarczająca wiedza i umiejętności w zakresie analizy materiału badawczego.